

פריון קדשים בעלי מומים, ואסור אכילת דם

מעשר ראשון - עשירית מכלל התבואה (לאחר שהפרשה מומה תרומה גדולה). המעשר הראשון נתן ללוי.

התורה מפרטת כמה מדיני הקרבנות:

- את הקרבנות יש לאכל בטהרה.
- את הקרבנות צריך לאכל בבית המקדש או בסמוך אליו (כל קרבן לפי דיניו).
- אסור לטמא את הקרבן.
- אסור לגזז את הצמר או לשותות את החלב של הבהמה שהקדשה לקרבן.
- אם אדם הקדיש קרבן לה' ואחר כך נהיה בקרבן מום שאינו מתרפא, אי אפשר להקריב אותו.

מה יעשה בעל הקרבן, הרי אי אפשר להקריב את הקרבן עם המום?

בעל הקרבן צריך לפדות את הבהמה (- ליחד סכום כסף במקומה). כסף הפדיון נהיה קדוש והבהמה חוזרת להיות בהמת חלין, שמתר לשוחטה בכל מקום, וכלם יכולים לאכל מבשרה, גם אנשים שנטמאו.

את דם הבהמה מתר לזרק ואין בו מצות 'כסוי הדם', כיון שמצות כסוי הדם נוגעת רק בחיות ועופות, שלאחר שחיתטם אנו מצוים לכסות את דמם בעפר. אך בכל אופן אסור לאכל או לשותות את הדם.

הרחבה: היינו יכולים לטעות ולחשב שאסור אכילת דם הוא דוקא בקרבנות מפני שדם נרק על המזבח, וכאן שהקרבן נפסל והדם אינו נרק על המזבח יהיה מתר לאכל את הדם, לכן חוזרת כאן התורה שוב על אסור אכילת דם ומדגישה שגם במקרה זה אסור לאכל דם.

הפרשת תרומות ומעשרות

תרומת מעשר - הלוי נתן לכהן עשירית ממה שקבל (אחד מומה התבואה).

אחת מהמצוות התלויות בארץ היא הפרשת תרומות ומעשרות (עליה למדנו גם בפרשת 'קרח').

מה הם סוגי התרומות והמעשרות שצריך לתת מהיבול?

ישנם כמה סוגים של תרומות ומעשרות שאנו צריכים לתת מהיבול שגדל בשדה מדי שנה:

- תרומה גדולה. 2. מעשר ראשון. 3. תרומת מעשר. 4. מעשר שני. 5. מעשר עני.

מהי הכמות שיש לתת לכל אחד מסוגי התרומות והמעשרות?

תרומה גדולה - מהתורה יכול לתת כמה שלבו חפץ, ונקמים קבעו לתת יותר (אחד מהמשימים - מזה ביונות). התרומה הגדולה נתנת לכהן.

מעשר שני - בשנה הראשונה, השנייה, הרביעית והחמישית (סימן לזכירה - אבדיה) לשמטה, מפרשים בנוסף לכל אלה עשירית ממה שנשארו (אחרי שהפרשו תרומה גדולה לכהן ומעשר ראשון ללוי). מעשר זה נקרא **מעשר שני**, והוא נשאר ברשות בעליו, אלא שמתר לאכלו רק בירושלים, ואסור לאכלו מחוץ לחומות ירושלים.

הרחבה: גם הנדרים, הנדבות והבכורים, כלם נאכלים רק במקום שבוחר ה' - בתוך חומת ירושלים, ולא מחוצה לה. גם לכהנים אסור לאכל מחוץ לחומת ירושלים את הבכורות שקבלו מהבקר ומהצאן.

מעשר עני - בשנה השלישית ובשנה הששית לשמטה, מפרשים עשירית ממה שגשאר, ונותנים אותו לעניים (במקום מעשר שני, שלא נתן בשנים אלו).

התורה מוסיפה צווי מיוחד לדאג ללוי שגור בארץ ישראל - "השמר לך פן תעזוב את הלוי כל ימיו על אדמתך". תפקידם של הלויים הוא ללמוד תורה וללמדה לעם ישראל בכל מקום שהם, ועלינו לדאג לפרנסתם כדי שיוכלו למלא את תפקידם.

לכן, אם אין לאדם מעשר ראשון לתת ללוי - עליו לתת לו מעשר עני (כגון שפיר נתן את המעשר ראשון ללוי אחד, וכעת יש לוי אחר שצריך פרנסה), ואם גם מעשר עני אין לו (כגון שכבר נתנו או שלא היה לו יכול להפריש ממנו) - יתן לו לאכל ולשמוח בבשר השלמים שהוא מביא מהנדירים ומהנדבות שלו.

אכילת בשר על ידי שחיטה

כשבני ישראל היו במדבר ארבעים שנה היה אסור להם לאכל בשר חליו. אם משהו רצה לאכל בשר, היה עליו להקדיש את בהמתו לקרבן שלמים, להביאה אל משכן ה' ולהקריבה כמצותה, ואז לאכל בטהרה את חלקי הבשר השכימים לבעלים (- האמורים מקריבים על המזבח, את החזה והשוק מקבלים הכהנים, ושאר הבשר נתן לבעלים).

הרחבה: זו דעת ר' ישמעאל, אך רבי עקיבא חולק עליו וסובר שגם במדבר 'בשר חליו' היה מתר (חליו י).

אך בארץ ישראל, כשה' מרחיב את גבוליו ומרבה את נכסיו, אדם שרוצה לאכל בשר, ומקום המקדש רחוק, יכול לאכל בשר חליו. במקרה כזה מתר לאכל אותו גם בטמאה, אך כמובן שיש לשחט את הבקר או הצאן לפי כל דיני השחיטה.

כל זה נכון ביחס לבשר חליו, אך קרבות חובה או נדרים ונדבות יש להביא לבית המקדש לבד וצריך לאכל אותם שם.

אסור אכילת דם ואבר מן החי

את הדם אסור לאכל, כיון ש"הדם הוא הנפש" (החיית של בעל החיים). אלא "על הארץ תשפכו כמים". וכפי שלמדנו, לאחר השחיטה יש לכסות את הדם. מצות כסוי הדם נאמרה בחיה ובעוף בלבד, ואין צורך לכסות את הדם של בקר וצאן.

כמו שאסור לאכל דם, כך אסור לאכל גם אבר מן החי. נאמר בתורה: "ולא תאכל הנפש עם הבשר", ודרשו חכמים, איזהו בשר שהוא דם הנפש? זה אבר מן החי. כלומר, אל תאכל את הבשר בעוד הנפש נמצאת בתוכו, אלא קדם כל תשחט אותו ורק אחר כך מתר לאכלו.

הרחבה: נאמר במשנה (מכות ג טו): רבי שמעון בר רבי אומר, הרי הוא אומר "רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש". ומה אם הדם שנפשו של האדם קצה ממנו הפורש ממנו מקבל שקר, עברות שנפשו של אדם מתאנה להן ומחפזתן, הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיוצא לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות.

מצוה ללמוד תורה שבעל פה

"שמור ושמעת את כל הדברים אשר אנכי מצוך". אנו מצוים ללמוד ולשון את התורה שבעל פה המבארת את התורה שבכתב, כיון שאי אפשר לקיים את מצוות התורה אם לא יודעים את פרוט המצוות. אנו עושים זאת על ידי למוד מדרשי ההלכה, המשיגות והגמרא. ישנה גם מצוה לחזור ולשון היטב את ההלכות למעשה כדי שנוכל לקיים את המצוות בשלמות, והשקר על כך - "למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם".

אזהרה מללכת אחרי האמות ודרכיהן הרעות

בנוסף לאסור עבודה זרה, התורה גם מזהירה אותנו שלא לעבד את הקב"ה כדרך שהגויים עובדים את אלהיהם.

מדוע הקב"ה משמיד את הגוים מפנינו?

משום שהגוים קלקלו מעשיהם, לכן הם נענשו! התורה מזהירה אותנו שלא ללמוד מהמעשים שעשו ונעשה כמותם, פן יבואו עמים אחרים וישמידונו.

הגוים היו עובדים את אלהיהם בדברים מאוסים ונתעבים בעיני ה'. לדגמה, הם היו לוקחים את בניהם ובנותיהם ושורפים אותם באש לאלהיהם.

אזהרה לשמר על המצוות, לא להוסיף עליהן ולא לגרע מהן

התורה מזהירה שוב את בני ישראל שישמרו את כל המצוות, מצוה קלה כבמחמורה. התורה גם חוזרת על האסור להוסיף או לגרע מהמצוות (כפי שלמדנו בפרשת 'אתחנן'), כגון מי ששם חמש פרשיות קלף בתפלין במקום ארבע, או נוטל חמשה מינים בלולב במקום ארבעה או כהן שמברך ארבע ברכות בברכת כהנים במקום שלוש.

התורה ממשיכה לצוות להרחיק את כל המנסים להטעות את עם ישראל מלעבד את ה' לבדו.

דין נביא שקר

כאשר הגענו לארץ ישראל, עמדנו בפני נסיונות רבים וקשים מאוד, אך התורה הזהירה אותנו מראש מהנסיונות הללו.

"כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום, ונתן אליך אות או מופת" - אם יבוא אדם ויטען שהוא נביא שה' מדבר עמו או פותר חלומות, אפלו אם יעשה אותות ומופתים נגד הטבע ממש כדי לאמת את דבריו, ואחר כך יאמר לנו: ה' צוה אותי בנבואה לומר לכם שעלינו לעבד לאלהים אחרים - מיד נדע שהוא נביא שקר! הקב"ה לעולם לא יאמר לנביא לצוות אותנו לעבד עבודה זרה אפלו לזמן קצר.